

FIGYELŐ

Timkó Imre emlékezete. Halálának tizedik évfordulóján emlékezünk meg Timkó Imre hajdúdorogi görögkatolikus püspökről, a könyvtáralapítóról, a bibliofilról és a K-ÉK magyarországi könyvészeti kutatások kiemelkedő mecénásáról.

1959-ben lett a budapesti Teológiai Akadémia professzora, jelentős tudományos munkásságot folytatott. 1975-ben szentelték püspökké, röviddel ezután megkezdte az egyházmegyei központ kiépítését Nyíregyházán. 50 000 kötetre méretezett helyiséget alakított ki a Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtárának elhelyezésére. Ez a gyűjtemény hosszú időn át rendezetlenül, használható katalógus nélkül létezett. Timkó Imre tette lehetővé, hogy a Debreceni Egyetemi Könyvtár munkatársai a régi könyveket feldolgozzák. Ugyancsak ő kezdeményezte, hogy az egyházmegye paróchiáiról és filiáiról a kallódó könyvészeti értékek bekerüljenek Nyíregyházára. Vidéki útjai alkalmával maga is gyűjtött be könyveket, körlevélben ösztönözte ugyanerre a lelkeskedő papságot, valamint engedélyt adott P. Dudás Bertalan bazilita protoigumennek és e sorok írójának a könyvgyűjtő terepmunkára, evvel messze megelőzve korát. E tevékenység eredménye a hazai és nemzetközi könyvészeti szakirodalomban egyaránt elismerést nyert.

Timkó Imre szenvedélyes bibliofil volt, kispap kora óta gyűjtött könyvtárát végrendeletileg egyházi célra hagyta. Tíz évvel ezelőtt személyében a halál idő előtt ragadott el egy kiemelkedő egyéniséget. Emléke előtt e helyen hajtunk fejet.

OJTOZI ESZTER

A hazai Erasmus-kutatás múltja és jelene. „Kezdetben vala...” Vagyis 450 évvel ezelőtt a magyarországi értelmiség számára Rotterdami Erasmus épp olyan ismert volt, mint Európa más részében. Ez azt jelentette, hogy a művelt magyarországi eruditus nemcsak könyveit ismerte, de feltűnően sokan leveleztek is Európa leghíresebb írójával. Ezt a megjegyzést azért szükséges mindjárt a kezdetnél hangsúlyozni, mert közismert, hogy Erasmust nem lehet csak könyveinek olvasása révén megismerni. Aligha tévedek, ha azt állítom, hogy a négyezernél több levelének átnézése nélkül egyetlen kutató sem láthat bele az erasmusi életmű egészébe.

Hogy milyen jól ismerték Erasmust magyar kortársai és mennyire tudták, hogy Európa „színpadán” hová, melyik oldalra, milyen „kulisszák” mögé állítsák és hogy Ő milyen szerepet vállalt a Republica Christiana alakításában, azt többek között két epizóddal lehet illusztrálni. Az egyik 1522-ben, a másik 1526-ban, közvetlenül Mohács előtt történt –, mindegyik hiteles, mert Erasmus egyik magyarországi barátja, Pápai Jakab jegyezte fel, aki a fiatal Lajos királyt gyermek kora óta nevelte.¹

¹ TRENCSENYI-WALDAPFEL Imre: *Erasmus és magyar barátai*. Bp. 1941. 4; 108. – Uő: *Humanizmus és nemzeti irodalom*. Bp. 1966. 50–132. A két epizódról l. i. m. 42. és 54., illetve 84. és 94.